

ПОКЛАД І. М.

кандидат психологічних наук,
Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України
м. Київ

ІСТОРІЯ ІНСТИТУТУ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г.С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ В ІМЕНАХ: ДО 75-РІЧЧЯ З ДНЯ ЗАСНУВАННЯ

У статті подається аналіз деяких сторінок історії Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, якому у 2020 році виповнюється 75 років з часу заснування. Висвітлено роль академіка Г.С. Костюка – першого директора Інституту – у становленні та розвитку вітчизняної психологічної науки. Розглядаються організаційні особливості створення Лабораторії загальної психології та історії психології ім. В.А. Роменця. Досліджуються значущі періоди в житті видатного вченого Володимира Андрійовича Роменця та їх вплив на його творчу діяльність.

Ключові слова: інститут, лабораторія, історико-психологічне дослідження, творча діяльність

*Головним в історико-психологічному дослідженні є виявлення вузлових моментів історії психології і покладання їх на єдину лінію розвитку.
В.А. Роменець, 1978.*

Актуальність наукової проблеми. Нині виповнюється 75 років з дня заснування Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Історія його становлення засвідчує, що організований він був відповідно до розпорядження № 10007 Раднаркомом СРСР від 30 червня 1945 року [6, с. 11]. Наказ № 1, виданий новоствореною науковою установою, мав такий текст: «Відповідно до Постанови Народних Комісарів освіти УРСР від 01.10.1945 р. та наказу заступника Народного Комісара освіти тов. Філіпова О.М. від 12.10.1945 р. Науково-дослідний інститут психології розпочинає свою роботу. Директор Г.С. Костюк» [2].

Як свідчить даний документ, першим директором Інституту був фундатор психологічної науки в Україні, видатний вітчизняний вчений, дійсний член АПН України, доктор психологічних наук, професор, заслужений діяч науки УРСР Григорій Силевич Костюк (1899-1982 рр.). Саме завдяки його науковому авторитету і організаторському таланту в системі наукових закладів Академії наук СРСР був створений спеціалізований Інститут по розробці фундаментальних психологічних проблем [8]. Разом з тим, варто зазначити, що якщо організаційно Науково-дослідний інститут психології утворився на базі вітчизняного відділу психології, який існував з 1930 року при Українському науково-дослідному інституті педагогіки, то його наукова програма та структурна будова увібрали в себе весь продуктивний досвід розвитку психологічної науки СРСР, і перш за все, Інституту загальної

та педагогічної психології АПН СРСР (Москва), Інституту мозку ім. В.М. Бехтерева (Ленінград), Інституту психології АН ГРСР (Тбілісі).

Метою статті є репрезентація здійснених розвідок щодо організації та розбудови наукових закладів в Україні та причетних до цих заходів видатних вітчизняних вчених.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Заснування Інституту в той час було відповіддю на сформовану та усвідомлену суспільну потребу в психологічному знанні. Сьогодні вже з впевненістю можна констатувати, що вся історія існування цієї наукової психолого-педагогічної установи свідчить про нерозривний органічний зв'язок науки з практикою.

До числа найвагомійших відмінних особливостей Інституту можна віднести: інтегративний характер теоретико-методологічної бази, гармонійне поєднання фундаментальних, прикладних, пошукових і інших наукових досліджень та розробок спрямованих на розв'язання актуальних проблем сучасної психологічної науки та практики, багатоваріантність конкретно-наукових підходів до досліджуваних явищ [6].

Отже, якщо на початку створення Інституту як науково-дослідної установи головним його завданням було «наукова розробка актуальних проблем загальної, дитячої, педагогічної, спеціальної, а також дослідження питань з історії вітчизняної та зарубіжної психології» [8, с. 3], то враховуючи реалії сьогодення, найсуттєвішими напрямками його наукової роботи можна вважати:

- теоретико-методологічні засади психологічної науки;
- психологія особистості; соціальна психологія;
- психологія навчання та виховання в сучасних умовах;
- психолого-педагогічні основи творчості та обдарованості;
- практична психологія;
- психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці;
- вікова психологія та фізіологія; психологія здорового способу життя [6, с. 49].

Дані напрямки роботи знайшли своє відображення в структурі Інституту одним із функціональних науково-дослідним підрозділом якого є Лабораторія загальної психології та історії психології ім. В.А. Роменця. Своєю появою вона завдячує першому директорові Науково-дослідного інституту психології Г.С. Костюку, коли за його ініціативою та безпосередньою участю вперше в Україні була створена Лабораторія історії психології [11].

Сьогодні не викликають сумніву твердження, що Г.С. Костюка можна вважати фундатором української історії психології. Він започаткував систематичні дослідження та вивчення історії вітчизняної психології; організував укладання та видрук «Нарисів з історії вітчизняної психології» (1952-1959 рр., вийшло чотири криги, присвячених істо-

ричним питанням вітчизняної психології починаючи з XVII і до початку XX століття), в яких знайшли відображення дослідження творчої спадщини діячів Києво-Могилянської академії – І.Гізеля, Поповського, Й.Кроковського, Г.Конинського та ін.), розкрив психологічні погляди українських (Г.Сковорода, Т.Шевченко, К.Ушинський) та російських (М.Ломоносов, О.Радіщев, В.Белінський, О.Герцен, М.Горький) мислителів; висвітлив певні історичні періоди розвитку психології в Україні («Радянська психологічна наука за 40 років», «Психологічні дослідження в УРСР за 50 років», «Психологічна наука в УРСР за 60 років») [8].

Організаторська діяльність Г.С. Костюка сприяла появі як молодих істориків психології, так і розвію таланту визнаних науковців, продовжувачів його справи (П.М. Пелех, В.І. Садчикова, П.С. Горностаї, Т.В. Косма, В.А. Роменець, О.М. Раєвський та ін.). Так, П.М. Пелех уперше вивчив в оригіналі латинські рукописи лекцій з психології, які читалися в курсах філософії в XVII-XVIII ст. у Києво-Могилянській академії та довів, що її професори були відмінними знавцями психологічних теорій [9].

Враховуючи деякі об'єктивні обставини політичного життя країни у 60-ті роки минулого століття, можна констатувати, що діяльність Лабораторії історії психології в цей час формально була призупинена, але сказати, що вона взагалі не функціонувала, не можна. Адже залишалися дослідники, що сформувалися в ній, і тому історико-психологічні студії продовжувались.

Ідейним натхненником відновлення науково-дослідної роботи Лабораторії у 1991 році став Володимир Андрійович Роменець. Завдяки зусиллям академіка її відродження відбулось у структурі відділу «Теорії, історії та етнопсихології». Науковими співробітниками створеного відділу були: В.А. Роменець (зав. відділом), М.О.Братко, О.Т. Губко, Т.В. Кузнецова, Л.М. Лепіхова, В.Л. Злівков, Ю.Т. Рождественський, М.А. Мацейків, В.М. Пискун, В.О. Татенко, Н.Б. Кирпач, Т.В. Бреус, В.Т. Куєвда, І.М. Маноха, В.П. Рибаченко, В.П. Лисенко, В.І. Стахневич [3].

У 1995 році академіку-секретарю АПН України, професору О.В. Киричуку, була подана Доповідна записка: «З метою розвитку історико-психологічних досліджень процесу становлення та розгортання вітчизняної психологічної думки, а також з метою збереження творчого колективу, який протягом 4 років плідно працював у напрямках історії психології, історичної психології та етнопсихології, творчий колектив відділу теорії, історії та етнопсихології Інституту психології АПН України просить про створення самостійної Лабораторії історії психології в структурі Інституту психології» (І.В. Маноха, в.о. зав. відділом, О.Т. Губко, М.А. Мацейків, В.М. Пискун, Ю.Т. Рождественський, В.П. Лисенко, В.Т. Куєвда, Т.В. Кузнецова, Н.Б. Кирпач, В.Ф. Рибаченко) [4]. Також зазначалось, що у реаліях сучасних проблем розвитку світової

психологічної науки, відновлення зазначеного підрозділу викликано потребою ґрунтовного вивчення саме історії вітчизняної психології.

Таким чином, на базі проблемної групи, що існувала в рамках відділу методології, історії та етнопсихології з 1991 року, у 1996 році було відроджено лабораторію з її первісною назвою: «Лабораторія історії психології». До основного її складу тоді входили 6 кандидатів наук, 3 наукові співробітники та 2 науково-допоміжних працівників.

У 2015 році, у «зв'язку з реорганізацією наукових установ та умов їх праці» в Інституті психології імені Г.С. Костюка НАПН України, на базі об'єднання двох лабораторій: Лабораторії історії психології ім. В.А. Роменця (ім'я вченого було присвоєно лабораторії у 1999 році) і Лабораторії загальної та етнічної психології, була створена **Лабораторія загальної психології та історії психології ім. В.А. Роменця.**

У зв'язку з цим, стосовно лабораторії загальної та етнічної психології можна зазначити, що вона була створена у 1996 році та виступала спадкоємницею відділу загальної психології – базового напрямку роботи Науково-дослідного інституту психології, безпосереднім керівником якого був Г.С. Костюк. Даний відділ тоді складався з декількох лабораторій: по вивченню чутливості; по вивченню нервової діяльності; по вивченню мови і мислення та з кабінету теоретичних проблем психології. У різні роки в ньому працювали такі видатні вчені як: О.М. Равеський, Д.Ф. Ніколенко, П.І. Зінченко, П.М. Пелех, А.А. Андрієвська, Р.І. Тамуріді, Д.Г. Елькін, Е.О. Мілерян та ін.) [8]. На початку 70-х років минулого століття діяльність структури саме «загальна психологія» була призупинена і відроджена тільки у 1996 році. Незмінним завідувачем лабораторії протягом майже 20 років був кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, психолог-експерт вищого кваліфікаційного класу Мирослав-Любомир Андрійович Чапа.

Пріоритетними напрямками дослідницької роботи об'єднаної лабораторії за останні 5 років стали наступні: теоретико-методологічні засади психологічної науки; теорія та методологія історико-психологічних досліджень; порівняльні дослідження з історії психології та історичної психології; історіографічні та джерелознавчі дослідження становлення та розвитку психологічної думки в Україні; місце і роль психології в контексті української культури; популяризація історичної спадщини вітчизняних психологів та психологічних шкіл [6].

Вся попередньо проведена робота лабораторії (як і позапланові наукові дослідження її співробітників) може бути спрямована на вирішення означених завдань. Так, с часу відновлення «одного з базових напрямків досліджень, зазначених у Постанові Уряду № 1573 при створенні Науково-дослідного інституту психології» [2], Лабораторією загальної психології та історії психології ім. В.А. Роменця були виконані наступні теми:

- 1991-1995 рр. – *«Психологія в Україні у системі вітчизняної культури»*.
- 1996-1999 рр. – *«Українська та світова психологія у ХХ столітті: здобутки та перспективи розвитку»*.
- 2000-2003 рр. – *«Психологія другого тисячоліття в Україні: закономірності становлення та розвитку»*.
- 2004-2007 рр. – *«Джерела формування та історія утворення предметної галузі української психології»*.
- 2008-2011 рр. – *«Історико-психологічна реконструкція психологічної думки в етнокультурному просторі України»*.
- 2012-2014 рр. – *«Історико-психологічний аналіз становлення провідних ідей в українській психологічній думці»*.
- 2015-2017 рр. – *«Становлення базових парадигм української психології»*.
- 2018-2020 рр. – *«Гене́за поняття «особистість» в українській психологічній науці»*.

Як вже зазначалось вище, біля витоків наукової діяльності колективу груп, а потім і Лабораторії стояв видатний український вчений, авторитетний лідер світового рівня в галузі історії психології, дійсний член (академік) АПН України, доктор психологічних наук, професор Володимир Андрійович Роменець (20.05.1926-31.07.1998 рр.), який був одним із духовних та ідейних натхненників історико-психологічних досліджень у вітчизняній науці. Започаткована ним психологічна школа і сьогодні користується заслуженим авторитетом, а його основні наукові праці ввійшли в золотий фонд психологічної науки [1].

Народився Володимир Андрійович у м. Києві в родині службовця. З 1934 по 1941 роки навчався у середній школі № 95, закінчивши в ній 7 класів. Враховуючі повоєнні роки, у 1943 році він поступив в Білоруський будівельний технікум МШС, за фахом – технік-будівельник. Після його закінчення у 1947 році працював у м. Осиповичі (БРСР) на посаді майстер-будівельник. Тільки у 23 роки (після всіх труднощів, які були пов'язані з поверненням до Києва) він у 1949 році поступив на факультет «Філософія» (відділення «психологія») Київського університету імені Тараса Шевченка.

Після успішного його закінчення 1954 році, отримавши кваліфікацію – викладача філософських дисциплін та історії, відразу поступив до аспірантури Науково-дослідного інституту психології МО УРСР (м. Київ). Закінчивши в 1957 році навчання, В.А. Роменець влаштувався на посаду молодшого наукового співробітника, а згодом – наукового співробітника відділу історії філософії Інституту філософії АН УРСР, де пропрацював майже 10 років (до 1967 року). Працю в цьому науковому закладі він поєднував з викладацькою діяльністю в Київському театральному інституті (з 2003 року – Київський державний інститут

театрального мистецтва ім. Карпенка-Карого), де викладав дисципліни: загальну психологію та психологію творчості.

«Його перша кандидатська дисертація була провалена при захисті. Для психологів вона видалася занадто філософською, а для філософів – надміру психологічною» – згадував відомий вітчизняний психолог О.Г. Губко [5, с. 19]. Тож тільки 1 липня 1964 року В.А. Роменець захистив кандидатську дисертацію «Творча уява і пізнавальний процес». У наступному році на матеріалі цієї роботи він випустив свою першу монографію «Фантазія, пізнання, творчість» (1965 р.). Тому не можна не відмітити яке важливе місце у його доробку займатиме дослідження психології творчості [1].

З цієї проблеми ним, крім вже зазначеної праці, були видрукувані ще наступні: «Психологія творчості» (1971 р.) та «Виховання творчих здібностей студентів» (1972 р.). Визначаючи творчість як комунікацію за допомогою оригінальності, вчений досліджував стадії її становлення: запозичення, наслідування, власне оригінальність. Ним були розроблені також стадії творчого процесу: від задуму до його втілення (задум абстрактний, імпровізація, задум конкретний); розробка форми та змісту твору, його досконалість. Цінними стали і результати отримані науковцем в дослідженні творчості на різних етапах генезису особистості.

Також, аналізуючи ці роки наукових розробок вченого, можна зазначити, що у тому ж 1964 році вийшла перша брошура В.А. Роменця «Людина і подвиг», в якій він висвітлив роль героїчного в історії й житті людини. Мабуть, в цей час починається і визрівання його ідеї вчинку, яка стане основою майбутньої його теорії [7].

1967-1998 роки – найтриваліший період у викладацькій діяльності В.А. Роменця, тісно пов'язаний з роботою в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, де він читає курси лекцій: історії психології, загальної психології, психологію творчості. У відділі, а згодом – на факультеті психології він працює на посадах: старший викладач кафедри загальної та інженерної психології (1967-1973 рр.); доцент цієї ж кафедри (1973-1990 рр.); професор кафедри загальної та інженерної психології (1991-1998 рр.). Також з 1971 по 1972 роки він займав посаду в.о. завідуючого цієї кафедри.

З початком викладацької роботи В.А. Роменець, вчений енциклопедичних знань та креативного мислення, не зупиняє свої наукові пошуки. Як вже зазначалось, у 1971 році він видає навчальний посібник «Психологія творчості», в якому продовжує розвивати теорію творчості та тлумачення вчинку як моральної дії та творчого освоєння світу, що стають першими ідеями його теорії вчинку. Теорія вчинку як психологічна проблема сенсу буття та життєвого шляху особистості отримала втілення в одній з наступних його монографій «Жизнь и смерть в научном и религиозном истолковании» (1989 р.).

В цей же період своєї наукової творчості, вчений починає друкувати фундаментальні роботи з історії психології. Так, у 1978 році виходить його навчальний посібник «Історія психології» [12], перший з циклу праць з історії світової психології, в якому він продовжує розробляти теорію вчинку, та «визначає шляхи», які в майбутньому стануть основою його розробок у напрямку досліджень теорії історії всесвітньої психології та теорії історичної психології. Як пізніше зазначатимуть науковці, розроблена вченим оригінальна концепція історико-психологічного процесу, не має аналогів у світовій науці: «В.А. Роменець показав, що в основі розвитку психології є логічна одиниця психічного – вчинок. Її чотиричленний поділ – ситуація, мотивація, дія та рефлексія – відображають логічні стадії історико-психологічного процесу» [10, с. 144].

Залишений науковий спадок В.А. Роменця з розв'язання цих питань вражає – у семитомній «Історії психології» (понад 350 др. акр.) він реконструював розвиток всесвітньої історико-психологічної думки від античних часів до наших днів, «то невмирущий монумент могутності людського розуму та праці» [5, с. 20].

Маючи широкий філософський світогляд вітчизняний науковець аналізував психологічні проблеми в їхній загальнотеоретичній та методологічній сув'язі в контексті загальної культури відповідно епохи [1, 7, 10]. Отже, історія психології в її основних періодах представлена В.А. Роменцем у наступних працях:

1. Історія психології (1978 р.).
2. Історія психології стародавнього світу та середніх віків (1983 р.).
3. Історія психології епохи Відродження (1988 р.).
4. Історія психології XVII століття (1990 р.).
5. Історія психології епохи Просвітництва (1993 р.).
6. Історія психології XIX – початку XX століття (1995 р.).
7. Історія психології XX століття (1998 рік, посмертне видіння).

У зв'язку з цим, важливо наголосити, що всі покоління студентів-психологів КДУ імені Тараса Шевченка, з самого заснування відділення психології філософського факультету, на якому майже 40 років (виключно вишуканою, чистою українською мовою) майстерно читав курси своїх лекцій з «Загальної психології», «Історії психології», «Психології творчості», «Методологічних проблеми психології», «Психології самопізнання», «Етичної психологія» Володимир Андрійович, вивчали історію всесвітньої психології на ідеях та підходах цього видатного вченого.

Сучасники також відмічали, що «Володимир Роменець був одержимим подвижником науки, який жив тільки її інтересами. Маючи виняткову працьовитість та енциклопедичний склад ума, ставив перед собою творчі завдання, яких до нього ніхто не наважувався ставити» [5, с. 20].

Напружена наукова та викладацька робота (за його участю на високому науковому рівні виконано було чимало теоретичних та експериментальних досліджень, а також курсових та дипломних робіт), а також консультації, рецензування, редагування робіт науковців та працівників освіти, не давали йому вільного часу для подання документів на захист докторської дисертації. Тільки у 64 роки він (шляхом захисту наукової доповіді) за спеціальністю 19.00.01 – загальна психологія, історія психології – захистив докторську дисертацію на тему: «Предмет та принципи історико-психологічного дослідження». 12.10.1990 року «Решением Высшей аттестационной комиссии при Совете Министров СССР Роменцу Владимиру Андреевичу присуждена ученая степень «Доктора психологических наук». 10 серпня 1990 року В.А. Роменцю було присуджене звання професора кафедри загальної та інженерної психології Київського університету імені Тараса Шевченка.

З 1991 року вчений за сумісництвом починає працювати в Інституті психології АПН України де згідно з рішенням Державного Комітету України з питань науки і технології (фонд фундаторських досліджень) В.А. Роменець очолив науковий колектив «Історія психології на Україні у зв'язку з розвитком культури народу». Очолюючи новостворений відділ «Теорії та історії психології» в особовій справі вчений окреслює свої головні наукові інтереси в таких галузях: загальна психологія, історія психології (всесвітня та України), історія творчості; друкованих праць – 180, монографій – 11, статей – 169. Мови: вільно – українська, російська; активно – німецька, англійська; пасивно – французька, польська [3].

В цьому ж році Вчена рада Інституту психології АПН України у Представленні про висунення доктора психологічних наук В.А. Роменця у дійсні члени АПН України по напрямку «Психологія, вікова фізіологія та дефектологія» відзначала його особистий творчий доробок у розбудові вітчизняної історико-психологічної науки: «Заснова на ним школа історико-психологічних досліджень протягом двох останніх десятиріч визначає обличчя цього наукового напрямку в країні» [3]. 17 листопада 1992 року В.А. Роменця було обрано дійсним членом новоствореної Академії педагогічних наук України (посвідчення № 18).

Як вже зазначалось, володіючи енциклопедичними знаннями у різних галузях науки і культури та маючи лекторський талент подачі наукового матеріалу, В.А. Роменець міг би бути «хорошим істориком, істориком філософії, літературознавцем, аналітиком проблем архітектури тощо» (О.Т. Губко, 1998 р.). Працюючи в Інституті психології АПН України він активно співпрацював з провідними науковими установами України в галузі психології, був членом Спеціалізованої ради по захисту кандидатських дисертацій (К 11.04.01), членом Спеціалізованої ради по захисту докторських дисертацій (Д 068.18.19) та

членом Спеціалізованої ради по захисту докторських дисертацій з етики та естетики (Д 068.18.23).

Наукові доробки В.А. Роменця (1991-1995 рр.) з розробки ним системи психологічних знань, були втілені в колективній праці «Основи психології» (1995 р.), в якій було представлено авторський напрямок канонічної психології. Поняття «канон» було представлено як ідея «повноти існування», розгорнення та завершення становлення психічних феноменів [4].

Враховуючи навантаження та стан свого здоров'я, В.А. Роменець у жовтні 1996 року перевівся в лабораторії історії психології на посаду головного наукового співробітника та за сумісництвом працював на такій же посаді в Інституті соціальної та політичної психології АПН України.

За багаторічну сумлінну працю, особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів, плідну та багатогранну науково-педагогічну діяльність доцента В.А. Роменця у 1984 році було нагороджено Почесною грамотою Київського університету імені Тараса Шевченка. У 1987 році йому була присуджена медаль «Ветеран праці» від Київського виконкому. Вагомий особистий внесок у науково-педагогічну діяльність, багаторічна сумлінна праця та високий професіоналізм доктора психологічних наук, професора В.А. Роменця у 1993 році були відзначені Подякою «Ветеран праці Київського університету імені Тараса Шевченка». У 1996 році за значний особистий внесок у розвиток української психологічної науки та з нагоди 70-річчя з дня народження, академіку В.А. Роменцю була оголошена Подяка Академії педагогічних наук України та Інституту психології імені Г.С. Костюка.

Зупинилося серце (інфаркт міокарда) великого вченого 31 липня 1998 року в місті Києві. На Байковому цвинтарі, де відбулось поховання, його колеги з превеликим сумом зазначали, що відійшов він у вічність сповнений творчих ідей та задумів, зокрема розробити канонічну психологію, здійснити розвідку перспектив розвитку психології в ХХІ столітті, «дослідити мало вивчені історичні пласти української психології – від Трипільської культури до прийняття Християнства» (О.Т. Губко, 1998 р.).

Резюмуючи все вищезазначене, можна навести слова В.М. Пискуна, сказані ним з приводу пошанування пам'яті свого вчителя: «З відходом у вічність Володимира Андрійовича відходить ціла епоха у розвитку психології, яку ми звичайно називаємо психологією ХХ століття, у якій жив та творив Роменець і яка, завдяки його праці, усвідомила свою сутність та шукала відповіді на одвічне питання: звідки і куди ми йдемо. Надходить нова психологія третього тисячоліття, прихід якої підготував Володимир Андрійович Роменець» (1998 р.).

Список використаних джерел

1. Академік В.А. Роменець: творчість і праці: збірник статей / упоряд. П. А. М'ясоїд / відп. ред. Л. О. Шатирко. Київ: Либідь, 2016. 272 с.
2. Архів Інституту психології. 1945 рік.
3. Архів Інституту психології. 1991 рік.
4. Архів Інституту психології. 1995 рік.
5. Губко О. Т. Володимир Роменець як мислитель і людина. Творча спадщина В.А. Роменця: сучасний погляд: матеріали круглого столу м. Київ, 18 трав. 2011 р. Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2011. С. 19–21.
6. Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України: інформаційно-наукове видання (до 70-річчя наукової діяльності) / за заг. ред.: С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. Київ: Педагогічна думка, 2016. 100 с.
7. Мельник О. А. Формування основ психологічного пізнання у писемній спадщині Київської Русі: монографія. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. 261 с.
8. Науково-дослідний інститут психології УРСР / відп. за вип. О. П. Сугак / ред. В. П. Сайко. Київ: Радянська школа, 1987. 24 с.
9. Пелех П. М. До 300-річчя (1627-1947) найстаршого вітчизняного курсу психології. Наукова сесія НД Інституту психології: тези доповідей наукової сесії (м. Київ, 2–5 лют. 1948 р.). Київ. 1948. С. 53–56.
10. Пискун В. М. Пятитомник по истории всемирной психологии. Психологический журнал. Москва, 1991. Т. 12. № 5. С. 144–145.
11. Поклад І. М. Провідні ідеї наукової спадщини видатного українського психолога О.Т. Губка. Наукова спадщина української психології: єдність минулого та теперішнього: матеріали наук. круглого он-лайн-столу (м. Київ, 11 черв. 2020 р.). Київ. 2020. С.34–36.
12. Роменець В. А. Історія психології: навч. посіб. для студ. ун-тів. Київ: Вища школа, 1978. 440 с.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Akademik V.A. Romenets: tvorchist i pratsi: zbirnik statey / uporyad. P. A. M'yasoYid / vidp. red. L. O. Shatirko. KiYiv: LibId, 2016. 272 s.
2. Arhiv Institutu psihologiyi. 1945 rik.
3. Arhiv Institutu psihologiyi. 1991 rik.
4. Arhiv Institutu psihologiyi. 1995 rik.
5. Gubko O. T. Volodimir Romenets yak mislitel i lyudina. Tvorchya spadschina V.A. Romentsya: suchasniy poglyad: materiali kruglogo stolu m. KiYiv, 18 trav. 2011 r. Nizhin: PP Lisenko M. M., 2011. S. 19–21.
6. Institut psihologiyi Imeni G.S. Kostyuka NAPN UkraYini: Informatsiyno-naukove vidannya (do 70-richchya naukovoYi diyalnosti) / za zag. red.: S. D. Maksimenka, L. M. Karamushki. KiYiv: Pedagogichna dumka, 2016. 100 s.
7. Melnik O. A. Formuvannya osnov psihologichnogo piznannya u pisemniy spadschini KiYivskoYi Rusi: monografiya. Uman: FOP Zhovtiy O. O., 2015. 261 s.
8. Naukovo-doslidniy Institut psihologiyi URSR / vidp. za vip. O. P. Sugak / red. V. P. Sayko. KiYiv: Radyanska shkola, 1987. 24 s.
9. Peleh P. M. Do 300-richchya (1627-1947) naystarshogo vitchiznyanogo kursu psihologiyi. Naukova sesiya ND Institutu psihologiyi: tezi dopovidey naukovoYi sesiYi (m. KiYiv, 2–5 lyut. 1948 r.). KiYiv. 1948. S. 53–56.
10. Piskun V. M. Pyatitomnik po istorii vsemirnoy psihologii. Psihologicheskiy zhurnal. Moskva, 1991. T. 12. # 5. S. 144–145.
11. Poklad I. M. Providni ideYi naukovoYi spadschini vidatnogo ukraYinskogo psihologa O.T. Gubka. Naukova spadschina ukraYinskoYi psihologiyi: Ednist minulogo ta teperishnogo: materiali nauk. kruglogo on-lay-stolu (m. KiYiv, 11 cherv. 2020 r.). KiYiv. 2020. S.34–36.

12. Romenets V. A. Istoriya psihologiyi: navch. posib. dlya stud. un-tiv. Kyiv: Vischa shkola, 1978. 440 s.

Poklad I.M.

HISTORY OF THE INSTITUTE OF PSYCHOLOGY NAMED AFTER G.S. KOSTYUK NAPS OF UKRAINE IN NAMES: TO THE 75TH ANNIVERSARY OF THE FOUNDATION

The article analyzes some pages of the history of the Institute of Psychology named after G.S.Kostyuk of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, which in 2020 turns 75 years since its foundation. The role of Academician G.S.Kostyuk - the first director of the Institute - in the formation and development of Russian psychological science is highlighted. The work also examines the problems of creating a Laboratory of General Psychology and History of Psychology named after V. Romenets. Important periods in the life of the outstanding scientist Vladimir Andreevicha Romentsa and their influence on his creative activity are investigated.

Keywords: *institute, laboratory, historical and psychological research, creative activity.*

Поклад И.Н.

ИСТОРИЯ ИНСТИТУТА ПСИХОЛОГИИ ИМЕНИ Г.С. КОСТЮКА НАПН УКРАИНЫ В ИМЕНАХ: К 75-ЛЕТИЮ СО ДНЯ ОСНОВАНИЯ

В статье анализируются некоторые страницы истории Института психологии имени Г.С. Костюка НАПН Украины, которому в 2020 году исполняется 75 лет с момента основания. Освещена роль академика Г. С. Костюка – первого директора Института – в становлении и развитии отечественной психологической науки. Рассматриваются организационные особенности создания Лаборатории общей психологии и истории психологии им. В.А. Роменца. Исследуются важные периоды в жизни выдающегося ученого Владимира Андреевича Роменца и их влияние на его творческую деятельность.

Ключевые слова: *институт, лаборатория, историко-психологическое исследование, творческая деятельность.*